

[Bausgaard.]

mer opsparingen og i hvert fald ikke opfordrer nye, som hidtil ikke har sparet op, til nu at gøre det.

Må jeg nævne et andet eksempel, fra valutaudvalget, hvor den højtærede handelsminister mødte med regeringens indstilling om en udvidelse af skotøjsliberaliseringen. På baggrund af de udtalelser, der kom, viste den højtærede handelsminister en fortrinlig forhandlingsvilje, i hvert fald så fortrinlig, at liberaliseringen nu bliver gennemført som aftalt den 1. juli. Det er da heller ikke ligefrem udtryk for manglende forhandlingsvilje.

Må jeg til sidst nævne et betydningsfuldt område som naturfredningsloven, som vi har behandlet i dag. Her kan man da ikke beskyldte regeringen for ikke at have udvist forhandlingsvilje, når vi i folketinget i omtrent enighed, i hvert fald i enighed med det ærede medlem hr. Poul Møller og hans parti, kunne vedtage naturfredningsloven. Jeg føler derfor, at de betragtninger om manglende forhandlingsvilje, som det ærede medlem fremsatte, har været noget for generelle.

Over for de betænkeligheder, jeg har gjort gældende vedrørende forholdet mellem folketinget og arbejdsmarkedet, vil jeg gerne sige, at det er folketingets opgave allerede nu at ruste sig til næste omgang på arbejdsmarkedet. Det må gøres på en sådan måde, at vi, både hvad angår overenskomstforhandlinger og fremtidig landbrugslovgivning, i god tid får klarlagt, hvilke veje der skal følges. Folketinget har i for høj grad i dette forår båret præg af at ekspedere, og det tåler ikke gentagelser. Hele forløbet i dette forår har vist, at næsten alle har begået den fejl at stille sig i hvert sit hjørne med skyklapper på og stille deres krav uden hensyn til de øvrige erhverv og befolkningsgrupper. Dette sammen med den lovløshed, der kom til udtryk enkelte steder under transportkonflikten, og den trang til selvtægt, der viste sig under landbrugs-konflikten, gav hos mange en knugende fornemmelse af et samfund i opløsning. Forhåbentlig vil besindigheden igen gøre sig gældende og respekten både for andre og for trufne aftaler igen vinde indpas. Det er nu engang forudsætningen for demokratiets arbejdsduelighed. Demokrati er ikke

blot frihed, men også ansvar, og modstykket til vor styreform er det system, hvor staten tager både ansvar og frihed.

Det er blevet sagt, og desværre med rette, at skellet mellem land og by blev dybere, da landbruget satte ind med sit leveringsstop. Skellet vil blive endnu dybere, hvis ikke alle gode kræfter samler sig om at genskabe samarbejdet mellem land og by. I den sidste tids diskussioner er det blevet fremført fra mange sider, at skellet blev yderligere uddybet, da forslaget om 425 mill. kr. i tilskud til landbruget blev fremsat her i tinget. Det er muligvis rigtigt, men det er beklageligt, fordi det problem nu engang ikke er helt så let at bedømme som leveringsstoppet. I trangen til at vurdere følgerne af det store tilskud til landbrugserhvervet bør man nok i højere grad, end det efter det hidtil fremførte synes at have været tilfældet, interessere sig for karakteren af afhængighedsforholdet mellem landbruget og andre erhverv og hermed for afhængighedsforholdet mellem land og by.

Den store stigning i velstand og forbrug, vi har haft i de sidste tre år, er skabt først og fremmest af to forhold: en betydelig fremgang i valutaindtjeningen og stigning i beskæftigelsen. Den gode beskæftigelse har for Danmark med sin meget store udenrigshandel til forudsætning, at vor valutaindtjening er i orden. Selv om dansk industri i overvejende grad har været beskæftiget med forsyning af hjemmemarkedet, har industrien aldrig været i stand til at nå så langt, at en meget betydelig import ikke har været nødvendig. Derfor har en væsentlig del af det stigende forbrug herhjemme også vendt sig mod importerede varer, og uden en betydelig fremgang i eksporten ville vi derfor ikke have været i stand til at få den fulde glæde af den høje beskæftigelse og gode indtjening.

Det er en god ting, at både vor industri og landbruget har deltaget i eksportudvidelsen, men det i forbindelse med landbrugsstøtten væsentlige er jo, at landbruget selv i modsætning til industrien anvender et meget beskedent valutabeløb til indkøb af sine råstoffer og maskiner. I nettogevinst giver landbruget os mere end dobbelt så meget som industrien i valutaindtjening og yder altså det største bidrag til at skaffe dækning for befolkningens meget store private valuta-